

פרשת השבוע הגאון רבי בן ציון מוצפי

בס"ד

פרשת ואתחנן

החלות להראות את-עבדך, את-גדלך, ואת-גדך **כד**. ואתחנן, אל-השם, בעת ההוא, לאמר אדני השם, אתה אעברה-נא, ואראה את-הארץ **כה**. החזקה--אשר מי-אל בשמים ובארץ, אשר-יעשה כמעשיך וכגבורתך ויתעבר השם בי למענכם, ולא שמע אלי; ויאמר **כו**. הטובה, אשר, בעבר הירדן: החר הטוב הזה, והלבנון עלה ראש הפסגה, ושא עיניך זמה וצפנה ותימנה **כז**. השם אלי, רב-לך--אל-תוסף דבר אלי עוד, בדבר הזה וצו את-יהושע, וחזקו וצמצו: כי-הוא יעבר, **כח**. ומזרחת--וראה בעיניך: כי-לא תעבר, את-הירדן הזה {פ **כט**. לפני העם הזה, והוא ינחיל אותם, את-הארץ אשר תראה ונשב בגיא, מול בית פער.}

עשרת הדברות בפרשה זו. יש הבדלים גדולים בין עשרת הדברות שכתובים בפרשת יתרו לבין עשרת הדברות בפרשה שלנו.

ההבדל שהנוסח שבפרשיתנו היה כתוב בלוחות שניות. והנוסח שבפרשת יתרו הוא הנוסח בלוחות ראשונות. אז צריך להבין מה ההבדלים ולמה ההבדלים האלה ולא אחרים.

הפרשה השניה היא שמע ישראל, שהיא ייחוד השם, ואנו חייבים לאומרה פעמיים ביום, אחת בשחרית ואחת בערבית. בשוכבך ובקומך.

ביתרו כתוב "זכור את יום השבת לקדשו ואילו כאן כתוב שמור את ים השבת לקדשו. ולמה? כאשר צוה ה' אלוקיך. שם לא כתוב אשר ציווה. הגמרא אומרת, שמור וזכור בדיבור אחד הוא. דיבור של השם יתברך זה לא דיבור שלנו. בדיבור של השם יתברך, הוא יגיד אות אחת ואתה תשמע בה אלף מילים. שנאמר הלא כל דברך אש נאום השם וכפטיש יפוצץ סלע. מה פטיש זה שמכים בסלע מתיז את חלקי האבנים לכל הצדדים, כך הם דברי תורה. למדנו על רבינו האר"י שכשהוא היה ישן בשבת שעתיים, כיוון שהוא לא היה ישן בלילות החול, בשבת יש מצווה לישון. היה ישן והיה אומר שיריוח דברי תורה בזה. יום אחד בא תלמידו רבי אברהם הלוי ורואה אותו ממלמל תוך כדי שינה. היטה את האוזן ובדיוק התעורר האדון האר"י. בקש ממנו רבי אברהם הלוי מחילה. אמר לו רבינו האר"י, אני שמעתי כעת חידושים משיבה של מעלה והייתי ממלמל אותם בפני. אמר לו רבי אברהם הלוי, יגיד לנו איזה חידוש, אמר לו תדע, אם אשב איתך עכשיו 80 שנה רצופות, לא אספיק להגיד לך את מה ששמעתי כעת בפרשת האתון של בלעם. כל הסודות שהיה שם. איך זה? שם זה לא כמו פה. שם אפשר לשמוע ברגע דרשה שלוקח פה לשמוע אותה 100 שנה. כך זה למעלה. זה גן עדן.

את עשרת הדברות הקב"ה נתן לנו בהר סיני. גם השמיעה היא אל קולית. לא שמיה של התדר שאנחנו יכולים לשמוע. כל העם רואים את הקולות....כל השופר. כל זה ראו ישראל עין בעין, והראה להם שהוא יחיד בעולמו וקבלו אמונה מוחלטת בשם יתברך. אמונה כזו לא יכולה להיות רק בבוא המשיח, שאז יתגלה הקב"ה אלינו. ונדע. כל האומות העולם ידעו כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון.

לפני מעמד הר סיני עמדו שם לא יהודים. יצאו משם, יהודים. אתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. הכל השתנה.

שמור וזכור בדיבור אחד נאמר. למה לא נכתבו יחד ?

אור החיים הקדוש שואל את השאלה הזו. שמור, פירושו להבא. ישבת ולמדת כל השבוע הלכות שבת, אחרי זה מגיעה השבת אתה צריך לשמור את כל מה שלמדת. אז שמור זה להבא. אתה לומד שכדי שיבוא שבת אתה תשמור. בשבת, כשאני נזהר בהלכות, אני זוכר את מה שלמדתי. נמצא זכור זה לשעבר. הלכות שבת הן מרובות.

הרמב"ן אומר, שבדיבור זכור הבינו שצריך לשמור. לכן אמר, אחת דיבר אלוקים שתיים זו שמעתי. במילה הזו הוא אמר להם את כל הלכות שבת. הכל ברור צר כשמש, כי ראו את זה גם. את מה שראו בהר סיני לא שוכחים לעולם.

זכור פרשת יתרו, שמור בפרשת ואתחנן.

ידוע בעבודת ה', בכל מצווה ובכל הנהגה, אדם מקיים שתי מצוות עשה, מצוות יראת השם ומצוות אהבת השם. שתי מצוות יקרות מאד. אני מקיים כל מצווה כי אני מפחד מה', אני מקיים כל מצווה כי אני אוהב את ה'. כך שכל רגע בחיים אתה יכול לקיים שתי מצוות אילו של יראת ה' ואהבת ה'.

מצוות יראת ה', אתה מקיים, בכל רגע שאתה שומר לא לעבור על שס"ה מצוות לא תעשה.

במה אתה מקיים אהבת ה' ?

בכל רגע רגע שאני חושב לעשות מצווה, בכל רגע שמישהו מבקש טובה ואני אעשה לו את הטובה, גמילות חסד כל רגע ורגע. שלמת לספר באותו מרגע שסיים את התספורת, קיימת ביומו תתן שכרו. אני עושה מרצון, אז אני מקיים מצוות אהבת ה'. הזוהר כתב שכל התורה כולה עומדת על שתי המצוות האלה. יראת שמיים ואהבת שמיים.

כמה גימטריא תורה ?

611

איפה עוד שתיים ?

זה אהבת ה' ויראת ה'.

עוד דבר מדהים הזוהר אומר. שמתוך היראה יבוא האדם לידי אהבה.

איך ?

אחרי יראת שמיים יש אהבת שמיים. אני ירא ממנו כי הוא אדון ושליט על כל העולמות. הוא ענק הקב"ה ענק. מלך שכל המלכים יראים ממנו. יראת הרוממות.

אחרי שפעם אחר פעם יהי ירא יהוא לידי אהבה.

ר' שמעון כותב, אם תכתוב את ארבע האותיות של המילה יראה, י. ר. א. ה. ואחרי זה מתחת לזה תכתוב אהבה. אתה תקרא יראה אהבה מימין לשמאל ותקרא אהבה מלמעלה למטה.

י ר א ה

א ה ב ה

י. ר. של יראה ו א. ה. של אהבה הרי לך יראה.

אח"כ תקח א. ה. של יראה ו ב. ה. של אהבה נהיה לך אהבה.

לומר שהם קשורים אחד בשני. לא יכול להיות אוהב ה' בלא יראת שמיים. ולא יכול להיות ירא מבלי שכבר מתחיל לאהוב אותו. והם שמור וזכור. שמור וזכור זה לא רק בשבת. צריך לדעת את כל המצוות כדי לשמור אותם.

את שבתותי תשמרו

מה קרה שבתותי ברבים ?

אחד זה ליל שבת, והשני זה יום שבת. בשבת שתי מדרגות. יש תוספת, נפש, רוח, נשמה בליל שבת. בואי כלה, בואי כלה ששבת מלכתא, זה קבלת הנפש. אח"כ בברכו, קבלת הרוח, אח"כ, ופרוש עלינו סוכת שלום, זה קבלת הנשמה. זה של הלילה.

ביום אתה מקבל הרבה יותר גבוהה מאשר מה שקבלת בלילה.

בנשמת כל חי מקבל נפש של שבת.

בעמידה של שחרית, מקבל רוח של שבת.

בתפילה מוסף, בחזרת הכתר, ה"איה מקום כבודו, מקבל את הנשמה הגבוהה של שבת.

צריך להוסיף מהחול על הקודש, לפני השקיעה.

וכן ביציאת השבת. בצאת השבת, 18 דקות מהשקיעה יש כבר כוכבים. בחורף, אפילו אחרי 13.5 דקות. תמתין חצי שעה מהשקיעה. שתהיה תוספת שבת.

נשמה של בחינת לילה של שבת נקראת יראה. כי בלילה האדם ירא יותר מיצר הרע. הגנבים מתי באים בלילה. החטאים, מתי ? בלילה.

ביום יש אהבה. תפילין, צדקה, גמילות חסדים. אחרי שאתמיד בלילה במדרגת יראה ביום תהיה מדרגת אהבה. לכן, שמור וזכור.

כאשר ציווך ה' אלוקיך

שאלה הגמרא, איפה ציווך ?

במרה.

לפני הר סיני היו במרה. ויבואו מרתה. מה היה במרה ?

את השבת קבלו במרה. כמה ימים אחרי פסח אמר להם משה תשמרו שבת. אז שמרו שבת.

כאשר ציווך במרה.

למה במרה ?

בא לומר, שגם בימים מרים, וקשים, אתה צריך לשמור את השבת. גם כאשר יש מרירות צריך שלמור את המצוות.

במכילתא כתוב מעניין. **"זכור מלפניו ושמור מלאחריו"**.

מה פירוש ?

מה לאחריו ?

מתי קבלו את התורה ?

ביום שבועות. ביום שבת. לכן, אומרים, ישמח משה במתנת חלקו.

צריך להיזהר מאד בתפילת מנחה של ערב שבת. היצר הרע מפריע להתפלל אותה כמו שצריך. גם בשעון קיץ. בחורף הוא המגיע בארבע וחצי, ובקיץ מגיע בעשרה לשמונה. המנחה הזו יקרה מאד ולכן צריך להיזהר בה.

למה היא יקרה ?

התפילה הראשונה שהתפללו בעולם זו התפילה של מנחה של ערב שבת.

מתי ברא הקב"ה את האדם הראשון ?

ביום שישי, בשעה עשירית. שעתיים לפני הלילה, ואז חטא שאכל מעץ הדעת בשעה האחת עשרה, שעה ה 12 עשה תשובה והתפלל. איזה תפילה התפלל אז ?

מנחה של ערבה שבת. אז זו התפילה הראשונה בעולם.

למען ייטב לך

בראשונות לא נאמר למען ייטב לך. כל האותיות נמצאות בעשרת הדברות השניות. בעשרת הדברות הראשונות חסרה האות ט'. למה ? מפני שהראשונות נשברו. בכוונה הקב"ה החסיר את האות ט' בלוחות הראשונים. בשברי הלוחות נמצאים הלוחות של פרשת יתרו, בלוחות שלא נשברו יש הכתב של פרשת ואתחנן. כיוון שהטובה תשאר ותהיה איתנו.

במדבר ידעו מתי היתה כניסה ויציאת שבת. שם לא היו מחלוקות. ראו את הענן ידעו שזה יום. ראו את הענן מסתלק ובא במקומו עמוד אש ידעו זה לילה. עכשיו, בארץ ישראל שאין ענן ואין עמוד אש, איך נדע ?

אז בארץ ישראל צריך להוסיף מהחול על הקודש.

היו 12 שערים לבית המקדש.

שער שושן הוא השער של בית המקדש. השער הזה סתום עכשיו. השער הזה עתיד להיפתח. זה השער היה נפתח בשבת וביום ראש חודש. והיו נכנסים דרכו. אומר רבי יהונתן, למה עתיד השער הזה להיפתח?

פשוט מאד, לעתיד לבוא, הירח יהי כמו השמש, לא נהיה עייפים, לא נצטרך לישון בכלל. השמש תגדל ותהיה פי 49 ממה שהיא עכשיו. כאור שבעת הימים. והירח ישאר אותו דבר. אז יהיה צריך לזרוק את כל לוחות השנה. ואיך נקבע מתי תיכנס שבת? ואיך נדע מתי ראש חודש?

על פי השער הזה. השער יפתח ע"פ כניסת שבת וע"פ ראש חודש. עבר ראש חודש השער יסגר. אנחנו נראה את השער, וע"פ זה נקבע ראש חודש ושבת.

השינוי הגדול שיש בין עשרת הדברות שבפרשת יתרו לבין עשרת הדברות שבפרשת ואתחנן, זה בלוח השני.

מה כתוב שם?

לא תרצח. אח"כ כתוב ולא תנאף, בו'. ולא תגנוב בו'. ולא תענה ברעך עד שוא, ו'. ולא תחמוד, בו'. ולא תתאוה, ב ו'. כמה ווים יש? חמישה ווים.

רבינו בחיי אומר זה כנגד ו' ה' של שם השם. ידוע שעמלק, ימח שמו, החסיר משם הויה ו' ה'. כנגד זה בא להשלים. חמש פעמים ויו.

לא תרצח בלי ויו.

הזהר הקדוש אומר, שכל מי שרוצח סופו לנאוף. אחרי זה גם יגנוב. עבירה גוררת עבירה. אח"כ יענה עד שקר.....בר מינן.

ו' גימטריא 6.

ולא תתאוה כלול בלא תחמוד, אז 4 ווים.

4 כפול 6=24

זה כנגד 24 ספרים שיש לנו בתנ"ך. לומר לך מי שעובר על זה עובר על כל התנ"ך.

אז למה רק בדברות הללו, ולא בשאר הדברות?

מפני שהדברות הללו יש להם קשר למעשה העגל. הלוחות נשברו במעשה העגל. הווים הם חישוקים, שלא יבואו לידי חטא ועוון.

הכלי יקר כותב על השינויים בין הדברות הראשונות לדברות השניות. הוא מונה עשרה שינויים:

1. שמור לעומת זכור.
2. כאשר ציווך שם לא כתוב.
3. וזכרת כי עבד היית במצריים. שם לא הזכיר להם את היותם עבדים.
4. כאן כתב שורך וחמורך, שם לא הזכיר.
5. למען יטב לך

6. לא תתאווה, לא כתוב בדברות ראשונות.

7. שדהו

8. אשת רעך

9. בית רעך

10. עד שקר לעומת עד שוא.

11. והוויים.

סך הכל עשרה שינויים. מכיוון שעברו על חטא העגל, הוסיף להם עשרה שינויים לכפר על עשרת הדברות שהם עברו עליהם.

כיוון שבא לתת תורה לאומות העולם, סרבו לקבל.

כל אומה שאלה אותו מה כתוב בתורה? לבני עישיו אמר להם כתוב לא תרצח. אמרו לו, איך יכול להיות, כתוב על חרבך תחיה. הלך לבני ישמעאל, אמר להם כתוב לא תגנוב. אמרו לו איך אפשר. הם כולם גנבים ימח שמם. כתוב בספר שלהם מצווה לגנוב מהכופרים. אז הם גונבים. רשעים ארורים.

הרמב"ם כותב הרהור עבירה קשה מעבירה. אינו דומה שר ושליט ששולט במלך לאדם כפרי שמורד במלך. עבירה שעושה אדם בידיים וברגליים זה כמו עבד. אבל עבירה שאדם עובר במוח, יש לו מחשבות רעות, ה' ישמור, המוח זה שר. אז השר חוטא למלך אז העבירה יותר קשה. זה שכל הזמן מהרהר בעבירות מפתח את העבירות ולא גומר עם החטאים שלו.

הכלי יקר, כותב למה יש ויו יתירה, "ולא תנאף". בא לומר כל סוגי ניאוף. לא רק אשת איש. אפילו מה שאדם חוטא לבטלה. ה' יצילנו.

ולמה ולא תרצח.

רצחת אותו ואת הזרע שלו לעתיד או ילדים יתומים.

מה שייך ולא תגנוב?

שחס ושלום חוטא עם פנויה. הוא גונב אותה מהבן זוג שלה. הבן זוג שלה היה צריך לקחת אותה טהורה ושלמה וזה בא וגונב אותה ממנו. ה' יצילנו.

ואח"כ ולא תענה ברעך עד שוא, זה גונב דעת של הבריות ודעת של הקב"ה.

למען יאריכון ימיך

הגמרא אומרת, אלכסנדר מוקדון, יוני היה ושלט על העולם כולו, ימח שמו. שהגיע למות, היה בן 30. לא התחתן ולא השאיר זכר. רק זה היה חסר לנו עכשיו שהיה לנו איזה תאום של אובמה. אמא שלו היתה בוכה. מה עשה? רצה להרגיע אותה, אמר לה, אחרי שהוא ימות שתעשה סעודה. מפה יצא סעודה למתים. הממציא זה אלכסנדר מוקדון. אמר לה, תעשי סעודה גדולה. תביאי, כבשים, יינות, דגים, משקאות... ותעשי לפחות ל 30000 איש בגינה גדולה. ותעמדי את בכניסה. הכניסה תהיי חופשית. תגידי לכל אחד שנכנס, בתנאי אחד אתה נכנס, אין לך צרה בעולם. אמרה בסדר. הודיעה לכולם. הגיע הראשון, שאלה אותו יש לך צרות? בוודאי, מס הכנסה ומע"מ נפלו עלי. בא שר הביטחון, אמר כמה צרות יש לי. אח"כ בא שר החוץ וכל השרים, לכל אחד היתה צרה. נשאר הגן ריק. לכל אחד היו צרות. אמרה האמא שלו, עכשיו הבנתי מה

הוא התכוון, אין עולם בלי צרות, בואו תשתו ותאכלו, חופשי. וגם אני אוכל ואשתה אתכם.

הגמרא אומרת, מה רצתה הגמרא בזה להראות לנו, הוא כעס על אבא שלו שהביא אותו לעולם, כי מת צעיר. מבחינתו יותר טוב שלא היה בא. הרשע לא רוצה לצאת מהעולם. הצדיק, כמו שאתה מוציא שיערה מהחלב ככה בקלות הנשמה שלו יוצאת מהגוף. למה? הנשמה רואה את השכינה והשכינה כמו מגנט שואבת את הנשמה. הרשע נזכר שיש עוד איזה בשר שלא אכל, או את הגלידה הזאת הוא לא אכל. כמו קוצים שהסתבכו בצמר ככה הנשמה של הראשע כשהיא יוצאת מהעולם. אז הוא מקלל את אביו שהביא אותו. אבל הצדיק מברך את אבא שלו. אני לומד תורה, אני נהנה, אני גורם נחת לקב"ה. הצדיק נוח לו שנברא, הרשע נוח לו שלא נברא.

איפה יש אריכות ימים?

בעולם הבא.

למען יאריך ימיו לעולם שכולו ארוך.

לא תרצח

לא רק רציחה, אלא גם לשון הרע ורכילות. לפעמים בעל הבית רוצה לקחת פועל והוא שואל עליו שאלה, מספיק שזה שענה אמר משהו קטן עליו ופסל אותו. עכשיו לא לוקח אותו. בגלל רכילות כאילו רצח אותו. פגע לו בפרנסה. אומ לפעמים ביזה אותו והלבין פניו ברבים, זה כמו רצח. כל פעם שהוא פוגש את אותו אדם שבפניו הוא בייש אותו נזכר באותה הלבנת פנים ומתבייש. ואם זה היה בפני 100 איש, נזכר הנה ההוא ביזה אותי לידו. ועוד פעם נשפך דמו. שופך דמים. זה חמור מאד. לכן הזהירה התורה ולא תרצח.

שמע ישראל

צוה אותנו התורה לומר פעם בבוקר ופעם הערב.

שמע- הבן.

ע' גדולה וד' גדולה. למה

לרמוז עד. שהשמע ישראל מעיד עליך שאתה המלכת את הקב"ה עליך. עד לבוקר ועד לערב. גם כשאתה עוצם את העיניים ומכוון בדעתו שמע ישראל, יכוון ע' גדולה וד' גדולה. ויזכור את אותם שמסרו את עצמם על קידוש השם. היו ארבעה: דניאל, ד' של אחד. חנניה- ח' של אחד. מישאל, מ' של שמע. עזריה, ע' של שמע.

מה נשאר משמע ואחד?

אש

ואז שורף באש את הצר הרע ואת כל שונאי ישראל, ולא יכולים להזיק לנו. ייזהר להגיד זאת בכוונה גדולה מאד!

אם אומר זאת בכוונה גדולה נמחקים כל עוונותיו.

ולא עוד אלא הזוהר אומר שמי שקורא קריאת שמע בכוונה גדולה יכול להביא את הגאולה. לשונו של הזוהר חמור מאד. כותב רבינו האר"י בדרוש שמי ישראל:

ודע ! שאע"פ שהרבנו פשע ורשע ומעלנו עד למאוד. זאת אומרת עשה האדם עבירות קשות מאד. עבודה, זרה גילוי עריות ושפיכות דמים. הנה במסירת נפשינו על קידוש ה' באמירת שמע ישראל, אם אדם מכוון באמירת שמע ישראל ומוכן לקבל על עצמו, שריפה, סקילה, הרג חנק לכבודו יתברך, נמחקים כל עוונותיו. ויכול אדם בכוונה אחת של שמע ישראל כמו שצריך שהמשיח יגיע באותו רגע. כך הוא כותב. שככה תהיה ביאת המשיח. איך יהיה משיח פתאום ?

יהיה איזה מישהו מישראל שפתאום יאמר שמע ישראל מתוך הלב ובכל הכוונה ואז השטן יגמר.

אדם קם בבוקר, השינה בעיניים, כל הגוף כואב, אבל הוא מתגבר כארי לעשות רצון אבינו שבשמיים, הוא כאילו שוחט את יצר הרע. אדם מרגיש שהוא הולך למות מהעייפות והוא קם נוטל ידיים, מתעטף בטלית, זה לוקח שק ושם על השטן. למה כל יום יש שטן של אותו יום. אתה לוקח תפילין, רצועות של עגל, אתה קושר עליך, אתה קושר אותו. קושר לו את הידיים והרגליים. אח"כ, אתה שם את התפילין על הראש שלך, אתה כורך לשטן את חבל התליה. ואחרי זה, מתי מוציאים אותו להורג ? בבית הכנסת. אומרים ברוך שאמר, זמירות, מצחצחים את הסכינים והחרבות, לאניה, לאסד, ויש עוד שאתם לא מכירים. ואז מגיע שמע ישראל, ואתה מוסר עצמך על קידוש ה', הקב"ה שוחט את כל אומות העולם. והשרים שלהם. אז זה המפתח. אם נתפלל כהוגן, שמע ישראל הכל למישרים והולך בדרך טובה ומוצלחת ולא צריך לפחד משום דבר.

זו המעלה של שמע ישראל.

ועוד אמר האור החיים הקדוש, מה זה אחד ?

השם אלוקינו, ה' אחד.

השם זה רחמים, יש לך טובה יש לך בריאות, ילדים, כסף...

אלוקינו, זה השם ישמור, יש לו ייסורים יש לו מכות צרות כואבות.

השם אחד

חסד ודין זה מהשם. הכל לטובה !!!!

ואז אם תחבר אותם לאחד, כל הייסורים יסתלקו מעליך. לא יהיה לך ייסורים.

וכך אתה מקבל קריאת שמע ישראל כתקנה.

עליך לכוון לעשות רצון אביך שבשמיים, אומר רבינו בחיי, בין בטוב ובין במוטב. בין שטוב לו ובין שלא טוב לו. אני לא עובד את ה' בתנאים. אני תמיד איתו.

ושננתם לבניך ודברת בם

יוסף הצדיק כשנתגלה לאחיו והתוודה עליהם, אמר להם, אל תרגזו בדרך. מה זה אל תרגזו בדרך ?

הזהיר אותם שלא להתווכח בדרך, בדברי תורה, וכך יטעו בדרך. אסור לעיין בסוגיה כשאתה בדרך.

הגמרא אומרת, דבר שצריך עיון וחקירה ותירוצים אסור בדרך אבל לגרוס ולשנן ולחזור מותר. ושננתם לבניך. חוזר על הלימוד. הגמרא אומרת, כל בית שנשמעים בו דברי תורה בלילה הבית הזה לא יחרב. ועוד הגמרא אומרת, בית שאין נשמעים בו דברי תורה בלילה אש אוכלתו. ה' ישמור !

היה לנו שכן, שהיה עובד חברת חשמל, מפאיניק שרוף. היה מביא הביתה עיתון, ובערב שומע רדיו. וקיר אחד מפריד בין הבית שלנו לבית שלו. לימים, האיש הזה עבר לגור בבית הדגל. הבנין שליד מלון המרכז. והנה הגיע יהודי ירא שממים, אהי אמר לי לך תעזור לו לסדר את הספריה. סדרנו את הספריה. אני חוזר ורואה את אבי בוכה עם דמעות. אני שואל את אבי: מה קרה אבא ? אתה יודע איך אני מודה להשם. אני כל ימי הייתי מפחד שתהיה שריפה בבית. כתוב בגמרא בפירוש, בית שלא לומדים בו תורה, אש אוכלתו. השכן שלי לא למד תורה בלילה. וכתוב אוי לרשע ואי לשכנו. הייתי מתפלל כל לילה שלא תפרוץ שריפה ולא תשרוף את הבית שלי גם. היום אני רגוע. אחרי 15 שנה שזה ישב לי פה ובא לי יהודי שעוסק בתורה. הגמרא אומרת שצריך ללמוד תורה בבית. אפילו למדת כל היום ולא למדת בלילה לא קיימת מצווה והגית בו יום ולילה. צריך רגעים מהלילה. צריך גם ביום. גם בבית צריך ללמוד תורה ולא לדלג על שום דבר.

כך כתב תנא דבא אליהו, כל הצרות שבאות על האדם, אינן אלא בפשעה של תורה. כל צרה וצרה שיש לו, סימן שאינו לומד תורה מספיק.

ה' יגזור עליכם חיים טובים ומאושרים. ונזכה לראות בקרוב משיח בן יוסף ומשיח בן דוד ובבנין בית המקדש במהרה בימינו.

לעילוי נשמת

אפרים שמעון אריאל ז"ל

בן סיגל תחי'